

LĒMUMS
PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2018. gada 9. augustā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Ineta Ziemele, tiesneši Daiga Rezevska un Jānis Neimanis, kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 114/2018),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt likuma “Par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzību 2009. gadā” (turpmāk – Atlīdzības likums) 4. panta otro daļu un 5. pantu (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2009. gada 28. jūnijam) (turpmāk – apstrīdētās Atlīdzības likuma normas) un Krimināllikuma 318. panta otro daļu (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2013. gada 31. martam) (turpmāk – apstrīdētā Krimināllikuma norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 90. pantam un 92. panta otrajam teikumam un par spēkā neesošu no 2009. gada 1. janvāra.

2. Atlīdzības likuma (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2009. gada 29. jūnijam) 4. panta otrā daļa noteica: “Valsts un pašvaldību institūcijas, kurām pieejamo finansējumu atlīdzības izmaksai nenosaka saskaņā ar likumu “Par valsts budžetu

2009. gadam”, ne vēlāk kā līdz 2009. gada 1. martam, grozot vai pieņemot 2009. gada budžetu, 2009. gada atlīdzības izmaksai paredzētā finansējuma apjomu samazina par 15 procentiem no kopējā institūcijai 2009. gadā šim pašam mērķim noteiktā vai plānotā finansējuma apjoma, līdz 2009. gada 1. martam iesniedzot attiecīgu apliecinājumu Finanšu ministrijai.”

Savukārt šā likuma 5. pants paredzēja:

“(1) Lai nodrošinātu likumā “Par valsts budžetu 2009. gadam” un šā likuma 4. pantā minēto kopējās atlīdzības samazinājumu, 2009. gadā valsts vai pašvaldības institūcijās tiek veikti šā panta otrajā un trešajā daļā minētie pasākumi.

(2) Valsts vai pašvaldības institūcijā:

- 1) netiek izmaksātas prēmijas, naudas balvas;
- 2) netiek izmaksāts atvaļinājuma pabalsts par 2009. gada atvaļinājumu;
- 3) ar šā likuma spēkā stāšanos netiek slēgti vadības līgumi un noslēgtie vadības līgumi uzskatāmi par izbeigtiem.

(3) Valsts vai pašvaldības institūcijā tiek noteikts apmēra ierobežojums šādiem normatīvajos aktos paredzētajiem pabalstiem:

1) pabalsts bērna piedzimšanas gadījumā ir divu mēnešalgu (darba algu) apmērā par katru bērnu, bet ne vairāk kā 1000 latu par katru bērnu;

2) pabalsts sakarā ar ģimenes locekļa vai apgādājamā nāvi ir mēnešalgas (darba algas) apmērā, bet ne vairāk kā 1000 latu.”

Krimināllikuma 318. panta otrā daļa (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2013. gada 31. martam) noteica sodu par dienesta stāvokļa ļaunprātīga izmantošanu, ja šīs darbības izraisījušas smagas sekas vai ja tās izdarītas mantkārīgā nolūkā.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemta pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmumi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā var iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Satversmes tiesas likuma 18. panta otrā daļa noteic, ka vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama vienīgi šajā likumā norādītajos gadījumos. Satversmes tiesas praksē ir atzīts, ka, ņemot vērā Satversmes tiesas procesa ekonomijas principu, atsevišķos gadījumos viena pieteikuma ietvaros var apstrīdēt arī vairāku normatīvo aktu normas, kas regulē savstarpēji cieši saistītus tiesību jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2. kolēģijas 2008. gada 29. jūlija lēmumu par lietas ierosināšanu pēc pieteikuma Nr. 75/2008*).

No pieteikuma un tam pievienotajiem materiāliem ir gūstams apstiprinājums, ka apstrīdētās Atlīdzības likuma normas un apstrīdētā Krimināllikuma norma regulē savstarpēji cieši saistītus tiesību jautājumus un to konstitucionalitātes izvērtēšana vienas lietas ietvaros varētu veicināt lietas vispusīgu un ātru izskatīšanu.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta otrajā daļā noteiktajām prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts kopsakarā ar 19.² panta sestās daļas 1. punktu prasa pieteikumā juridiski pamatot, ka tieši apstrīdētās normas neatbilstība augstāka juridiska spēka tiesību normai izraisa pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteikto pamattiesību aizskārumu.

Satversmes tiesa ir norādījusi, ka Satversmes tiesas likumā ietvertais jēdziens „aizskar” prasa, lai pastāvētu pamatota iespējamība, ka apstrīdētā norma aizskar pieteikuma iesniedzēju (*sk. Satversmes tiesas 2002. gada 22. februāra sprieduma lietā Nr. 2001-06-03 secinājumu daļas 2.4. punktu*). Persona ir tiesīga vērsties Satversmes tiesā tikai tādā gadījumā, kad pastāv tieša saikne starp šīs personas pamattiesību ierobežojumu un pieteikumā apstrīdēto tiesību normu (*sk. Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu*).

No pieteikuma un tam pievienotajiem materiāliem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs, pamatojoties uz apstrīdēto Krimināllikuma normu, ticis saukts pie kriminālatbildības, jo citstarp nav ievērojis apstrīdētajās Atlīdzības likuma normās noteikto aizliegumu izmaksāt prēmijas un naudas balvas. Tomēr viņš uzskata, ka, izmaksājot prēmijas un naudas balvas, ir rīkojies atbilstoši likumam. Proti, apstrīdētās Atlīdzības likuma normas būtu interpretējamas tādējādi, ka, piemēram, prēmiju un naudas balvu izmaksa pēc likumā paredzētā darba samaksas finansējuma samazināšanas par 15 procentiem ir atļauta. Turklāt šādu normu interpretāciju esot apstiprinājuši gan tiesību, gan finanšu jomas speciālisti, tāpat citi norādījuši, ka šīs normas neatbilst likuma kvalitātes kritērijiem un norādījuši uz to iespējamo pretrunīgo interpretāciju (*sk., piemēram, pieteikuma 4. lp. un 13. lp.*). Minēto apstiprinot arī tas, ka Saeima 2009. gada 12. jūnijā pieņēma likumu “Grozījumi likumā “Par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzību 2009. gadā””, kas citstarp precizēja apstrīdētās Atlīdzības likuma normas, nosakot, piemēram, ka atlīdzības izmaksai finansējuma apjomu samazina ne mazāk kā par 15 procentiem.

Savukārt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu kolēģija (datums) spriedumā (numurs) citstarp norādīja, ka no Atlīdzības likuma 1. pantā noteiktā mērķa ierobežot visu valsts un pašvaldību institūciju izdevumus amatpersonu (darbinieku) atlīdzībai, kopsakarā ar šā likuma 5. pantā noteiktajiem konkrētajiem ierobežojumiem, izriet, ka 2009. gadā plānots neizmaksāt prēmijas, naudas balvas, atvaļinājumu pabalstus (*sk. pieteikuma 8. pielikumu*). Vienlaikus minētajam pievienojusies arī Augstākā tiesa (datums) lēmumā (numurs) (*sk. pieteikuma 12. pielikumu*).

Pieteikuma iesniedzēja apsvērumi par apstrīdēto Atlīdzības likuma normu un apstrīdētās Krimināllikuma normas iespējamu neatbilstību Satversmes 1., 90. pantam un 92. panta otrajam teikumam attiecas uz šo normu interpretāciju un piemērošanu vispārējās jurisdikcijas tiesā, lai panāktu šo normu interpretāciju viņam vēlamajā veidā, nevis to iespējamu neatbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām.

Satversmes tiesai likumā nav noteikta kompetence vērtēt, vai valsts institūcijas tiesību normas attiecībā uz iesniedzēju piemērojušas pareizi (*sk. Satversmes tiesas 2003. gada 23. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2002-20-0103 secinājumu daļas 7. punktu*). Satversmes tiesa nepārvērtē tiesību normu piemērošanas jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2011. gada 13. decembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2011-15-01 7. punktu*). Satversmes tiesa ir atzinusi, ka tieši Augstākajai tiesai ir būtiska loma tiesību normu interpretēšanā un piemērošanā Satversmei atbilstošā veidā (*sk. Satversmes tiesas 2012. gada 6. jūnija sprieduma lietā Nr. 2011-21-01 12. punktu*).

Tādējādi no pieteikuma neizriet, ka tieši apstrīdēto Atlīdzības likuma normu un Krimināllikuma normas iespējamā neatbilstība katrai pieteikumā norādītajai Satversmes normai, nevis to piemērošana, izraisa Pieteikuma iesniedzējam pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta, 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 114/2018).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

I. Ziemele